

A mund të udhëtoj në vendet fqinje (Serbi, Mal të Zi, Shqipëri, Maqedoni të Veriut, Kroaci) me kartë rezidenti të BiH pa pasaportë?

Jo. Një leje qëndrimi e përkohshme ose e përhershme në BiH nuk është dokument udhëtimi dhe nuk zëvendëson pasaportën. Për të kaluar kufirin shtetëror, në përgjithësi ju nevojitet një dokument udhëtimi i vlefshëm që njihet nga vendi i destinacionit. Një leje qëndrimi në BiH vërteton statusin tuaj të rregulluar në BiH, por në vetvete nuk jep një të drejtë universale për hyrje pa viza në Serbi, Mal të Zi, Kroaci, Shqipëri ose Maqedoni të Veriut. Nëse ju nevojitet vizë për një vend të caktuar varet kryesisht nga shtetësia juaj dhe rregullat e atij vendi. SPS gjithashtu e trajton një dokument udhëtimi të vlefshëm si dokumentin bazë për hyrjen e të huajve në BiH.[SPS.GOV.BA](https://www.sps.gov.ba))

Cila është gjatësia maksimale që mund të qëndroj jashtë Bosnjës dhe Hercegovinës nëse kam vendbanim të përkohshëm ose të përhershëm?

Nëse keni një **qëndrim i përkohshëm** Ligji për të Huajt parashikon mundësinë e anulimit të qëndrimit nëse mungoni vazhdimisht nga BiH. **më shumë se 180 ditë gjatë qëndrimit të përkohshëm të miratuar**, dhe nuk jeni paraqitur më parë në Zyrën e Sigurimeve Shoqërore dhe nuk keni paraqitur prova që justifikojnë mungesën tuaj. Qëndrimi mund të jetë gjithashtu problematik nëse rrethanat tregojnë qartë se nuk keni ndërmend të ktheheni në BiH. [Gazeta Zyrtare](#))

Nëse keni **vendbanim i përhershëm**, mund të anulohet nëse përcaktohet se nuk keni banuar në BiH për një vit, ose edhe pas një mungese të shkurtër nëse rrethanat tregojnë qartë se nuk keni ndërmend të ktheheni dhe të banoni përgjithmonë në BiH. Një periudhë e veçantë dyvjeçare zbatohet për ish-mbajtësit e Kartës Blu. [Gazeta Zyrtare](#))

Si mund të hap një kompani në Bosnjë dhe Hercegovinë si i huaj dhe çfarë dokumentacioni më nevojitet?

Një i huaj mund të jetë themelues dhe pronar i një kompanie në BiH. Procedura varet nëse po e regjistroni kompaninë në **Federata e Bosnjës dhe Hercegovinës, Republika Srpska ose Distrikti Brčko**, pasi çdo sistem ka procedurën e vet të regjistrimit. Si rregull, do t'ju duhen dokumente identifikimi të themeluesve, një memorandum themelimi, provë të kapitalit kur është e aplikueshme, regjistrim në regjistrin/gjykatën kompetente, regjistrim tatimor dhe një llogari biznesi.

Është e rëndësishme të dallohen tre gjëra: **pronësia e kompanisë, e drejta për të punuar dhe e drejta për të banuar**. Vetëm hapja e një kompanie nuk ju jep automatikisht të drejtën për të banuar ose punuar në të. Ekzistojnë kërkesa shtesë për rrugën specifike të imigracionit për themeluesit e huaj, duke përfshirë kërkesat e përcaktuara në lidhje me punonjësit, pagat dhe pajtueshmërinë tatimore. Kjo trajtohet në detaje në **G09 — Themelimi dhe Drejtimi i një Kompanie në Bosnjë dhe Hercegovinë si i Huaj**.

Cilët avokatë mund të punësoj për të më përfaqësuar dhe që flasin anglisht/rusisht/kinezisht/turqisht?

Për anglishten, ekziston një përzgjedhje relativisht e madhe e firmave ligjore që punojnë me klientë ndërkombëtarë. Për shembull, lista e ndihmës ligjore publike e Ambasadës së SHBA-së në BiH rendit disa firma ligjore vendase dhe gjuhët në të cilat ato ofrojnë shërbime; disa firma rendisin në mënyrë të qartë anglishten, gjermanishten dhe gjuhë të tjera. Firma ndërkombëtare si Wolf Theiss dhe CMS gjithashtu kanë një prani ose ekupe për klientët e BiH dhe ndërkombëtarë. [Ambasada e SHBA-së në Bosnjë dhe Hercegovinë](#))

Çfarë dokumentesh duhet të sjell nga vendi im i origjinës për të aplikuar për qëndrim në Bosnjë dhe Hercegovinë?

Dokumentacioni i saktë varet nga arsyet e qëndrimit - puna, ribashkimi familjar, arsimi, pasuria e paluajtshme, themelimi i një kompanie ose arsye të tjera. Prandaj, nuk ka një listë të vetme universale.

Për qëndrimin e parë të përkohshëm, dokumentet që shpesh duhet të merren nga vendi i origjinës mund të përfshijnë: **certifikatë pa precedentë penalë/status kriminal** dhe dokumente civile si p.sh. **certifikata lindjeje ose martesë** kur është relevante për bazën specifike. Për arsye të caktuara pune, arsimore ose biznesi, mund të kërkojnë edhe diploma, certifikata ose dokumente të korporatës. SPS publikon lista të ndryshme kontrolli sipas bazës së saktë të vendbanimit. [SPS.GOV.BA](#))

Dokumentet e huaja mund të kërkojnë **Apostille ose formë tjetër e legalizimit dhe përkthim i noterizuar**, por ky nuk është një rregull universal për çdo vend dhe çdo dokument — një traktat ndërkombëtar mund të eliminojë nevojën për një Apostille. Prandaj, është mirë të kontrolloni kërkesat për një vend dhe dokument specifik përpara se t'i merrni ato.

Si mund të reregjistrohem si banor nëse ndryshoj adresën time të banimit?

I huaj me miratim **qëndrim i përkohshëm** duhet të raportojë një ndryshim të adresës së banimit brenda **48 orë**. Kërkesa i dorëzohet njësisë organizative kompetente të Shërbimit për Çështjet e të Huajve ose policisë. SPS-ja e përcakton shprehimisht të njëjtin rregull në informacionin e saj aktual për të huajt. [SPS.GOV.BA](#))

Nëse ke **vendbanim i përhershëm**, duhet të raportoni ndryshimin e vendbanimit tuaj brenda **tetë ditë**. [\(SPS.GOV.BA\)](#)

Dokumentacioni i kërkuar varet nga akomodimi juaj dhe zyra përkatëse, kështu që duhet të kontrolloni procedurën aktuale lokale përpara se të niseni.

Si të blini një makinë/motoçikletë/kamion në BiH si banor dhe ta regjistroni atë në emrin tuaj?

Një i huaj mund të zotërojë një automjet dhe ekziston mundësia e regjistrimit të automjetit në BiH, por procedura varet nga statusi juaj i qëndrimit dhe automjeti specifik. Ligji gjithashtu

parashikon në mënyrë të qartë regjistrimin e përkohshëm të automjeteve në pronësi të të huajve që banojnë përkohësisht në BiH. Dëshmia e pronësisë, inspektimi teknik, sigurimi dhe dokumente të tjera të përcaktuara nga rregullat e regjistrimit janë të rëndësishme për regjistrimin.[IDDEEA](#))

Është veçanërisht e rëndësishme nëse sillni në BiHjuaj **automjetin e tij me targa të huaja**.Për disa të huaj që u është dhënë leje qëndrimi e përkohshme që tejkalon gjashtë muaj ose leje qëndrimi e përhershme, një automjet në pronësi të të huajve i përdorur në BiH duhet të regjistrohet në BiH; ndryshimet në ligj parashikojnë afatin më të gjatë**tre muaj**nga hyrja përkatëse ose fitimi i statusit për përdorimin e targave të huaja në rastet e mësipërme.

A mund të drejtoj një makinë në BiH me patentën time të huaj si banor apo duhet ta ndërroj atë?

Unë**Ju jeni duke qëndruar përkohësisht në BiH**, ju mund të drejtoni automjet në bazë të një leje drejtimi të huaj të vlefshme gjatë qëndrimit tuaj të përkohshëm, sipas kushteve të Ligjit. Leja duhet të jetë një leje e përshtatshme ndërkombëtare ose një leje kombëtare që përmbush kërkesat e Konventës së Vjenës mbi Trafikun Rrugor.[IDDEEA](#))

Rregull i veçantë ngagjashtë muaj -Ligji përcakton shprehimisht se për një të huaj të cilit i është dhënë**vendbanim i përhershëm**Një patentë shoferi e huaj e vlefshme mund të përdoret për gjashtë muaj nga hyrja në Bosnjë-Hercegovinë ose nga marrja e qëndrimit të përhershëm, nëse kjo është më e favorshme, pas së cilës është i nevojshëm një zëvendësim për një patentë shoferi të Bosnjë-Hercegovinës.[IDDEEA](#))

Zëvendësimi dhe lëshimi i lejeve të drejtimit kryhet nga Ministritë kantonale të Punëve të Brendshme në FBiH, Ministritë e Punëve të Brendshme të Republikës Srpska ose autoriteti kompetent i Distriktit të Brčkos, sipas vendit të banimit.[IDDEEA](#))

A mund të blej një varkë në emrin tim si i huaj/rezident dhe ta përdor për qëllime personale?

Po, është e mundur të blihet dhe regjistrohet një mjet lundrimi, por në BiH kjo nuk është një procedurë e vetme shtetërore dhe juridiksioni varet nga fusha e regjistrimit/navigimit.

Në Federatën e Bosnjës dhe Hercegovinës, zyrat e kapitenëve mbajnë regjistra të anijeve dhe mjeteve të tjera lundruese dhe kanë një procedurë specifike regjistrimi. Regjistrimi kërkon, ndër të tjera,**provë pronësie, provë e aftësisë lundruese të anijes, dokumente të përshtatshme teknike/kalibrimi, sigurim i anijes me motor dhe tarifa të përcaktuara**Ministria Federale gjithashtu ka procedura dhe tarifa të veçanta për qytetarët e huaj dhe anijet e huaja.[Ministria e Transportit dhe Komunikacionit](#))

Për RS dhe Brčko, duhet të kontrollohen rregulloret e tyre dhe autoriteti kompetent.Atjeduhet të ndahet edhe**pronësia/regjistrimi i anijes**nga e drejta e personit për ta operuar atë, gjë që mund të kërkojë një certifikatë ose leje të përshtatshme.

Cilat shtigje dhe male rekomandoni për ecje në këmbë në Bosnjë dhe Hercegovinë?

- **Trebeviq dhe rrethinat e Sarajevës**— i arritshëm për ture më të shkurtra dhe me kohëzgjatje mesatare, veçanërisht praktik për banorët e Sarajevës.
- **Skakavac / Ozren afër Sarajevës**— shtigje pyjore dhe një ujëvarë, të përshtatshme për ekskursionë të lehta dhe me ngarkesë mesatare; Bordi Turistik i KS e promovon posaçërisht atë për ecje në natyrë. ([Vizitoni Sarajevën](#))
- **Bjelasnicë**— një përzgjedhje e madhe e shtigjeve malore të lehta dhe më sfiduese pranë Sarajevës. ([Vizitoni Sarajevën](#))
- **Čvrsnica / Hajdučka vrata**— një nga destinacionet më tërheqëse malore, por dukshëm më i kërkuar. ([Vizitoni B&H](#))
- **Parku Kombëtar Zelengora / Sutjeska**— një kombinim i shkëlqyer i ecjes në natyrë, liqeneve dhe natyrës së egër; për shëtitësit më me përvojë ka edhe Maglić dhe zona e Perućicës. ([Vizitoni B&H](#))
- **Treskavica**— jashtëzakonisht e bukur, por shumë itinerare kërkojnë përgatitje të mirë; burimet turistike paralajmërojnë gjithashtu për shenja të dobëta në disa seksione. ([Vizitoni B&H](#))

Cilat plazhe/zona pikniku/liqene rekomandoni në Bosnjë dhe Hercegovinë?

- **Liqeni Boracko**— një liqen natyror malor pranë Konjicit, i njohur për not, relaksim dhe rekreacion. ([Vizitoni B&H](#))
- **Liqeni Blidinje dhe Parku Natyror Blidinje**— shkëlqyeshëm për një udhëtim ditor ose fundjave, veçanërisht në kombinim me Čvrsnica dhe malet përreth. ([Vizitoni B&H](#))
- **Liqeni Prokosko**— një liqen malor në Vranicë dhe një destinacion shumë tërheqës veror. ([Vizitoni B&H](#))
- **Liqeni i Jablanicës**— një bazë e përshtatshme për pushimet verore dhe aktivitetet ujore, midis Konjicit dhe Jabllanicës. Zona e Jabllanicës lidh liqenet me Prenjin, Čvrsnicën dhe Via Dinarica. ([Vizitoni B&H](#))
- **Burimi i Bosnjës**— një nga vendet më praktike për piknik familjar për banorët e Sarajevës. ([Vizitoni Sarajevën](#))
- **Neum**— për ata që kërkojnë bregdetin dhe plazhet brenda BiH-së.

Cilët operatorë celularë rekomandoni dhe a mund të jem përdorues i një llogarie me pagesë si banor?

Tre operatorët kryesorë të rrjetit celular në BiH janë **BH Telecom**, **m:tel** i **HT Eronet**, gjë që është konfirmuar nga Agjencia Rregullatore e Komunikimeve. (docs.rak.ba)